

20
gr.

Krajanenské listy

Lidový týdeník věnovaný českým zájmům v Polsku.

ROČNÍK I.

Redakce a administrace: Luck, Szewczenki 39. (skrz. poczt. 121.)

ČÍSLO 35.

Jsme pro polsko-české sblížení.

Josef V. Rejzek.

My, polští Češi, snažíme se být dobrými občany polského státu, zůstáváme však s hrdostí věrni národu, z kterého jsme vyšli a přejeme si, aby česká menšina v Polsku a polská menšina v Československu se staly zlatým mostem, po kterém by kráčela vlídná a přátelská politika obou sousedských států a bratrských národů. Želobu, toto vroucné přání velké většiny našich lidí v Polsku nebylo osudem vyslyšeno a naopak stáváme se svědky protičeského tažení určité části polské veřejnosti, k čemuž ovšem velkou měrou napomáhá jistá část tisku, který mnohdy ve svých tendenčních článcích snaží se vylicít československý národ jako národ barbarů — utlačovatelů. Tyto zjevy působí nám vážné starosti o osud obou států v budoucnu — o osud polských i českých Slovanů.

Není hodno oněch polských novinářů, že se snižují k psaní nepravd o Československu, Čechách a poměrech na Těšínsku. My, polští Češi, byli bychom šťastni, kdyby bylo o české školství v Polsku tak postaráno, jako je postaráno o polské školství na Těšínsku. Nechceme více a žádáme pro náš život jen tolik práv, kolik se jich dostává Polákům na českém Těšínsku. Neslouží to rozhodně ke cti oněm zaujatým polským novinářům, jestliže rozšiřováním nepravdivých zpráv o poměrech na českém Těšínsku uvádějí v trapné rozpaky většinu ušlechtilého polského národa, který nezná protičeské nenávisti, cítí slovancky a uvědomuje si živé blízkost nebezpečí německého vpádu a germánské pěsti, která by v příhodné době neušetřila ani Poláků. — Tito polští novináři budou sotva moci trvale

někjak obhajovati tuto politiku ukvapených, neuvážených a neprozřetelných, nepřátelských projevů v polském tisku proti všemu českému a berou na svá bedra velikou odpovědnost za bezpečnost i nám drahého polského státu, který bude muset v budoucnu bojovati o svoji samostatnost s německou rozpínavostí a bude v tomto

Sdružení českých učitelů v Polsku.

vysilujícím boji potřebovati přátel a nikoliv nepřátel. Německu mohou s úspěchem odolati jak Češi, tak i Poláci jedině tehdy, jestliže se německému náporu oproti společně. A právě za těchto, pro nás tak málo příznivých poměrů cítíme, my polští Češi, přímo historickou povinnost projevit veřejně svoje mínění a upozornit polskou veřejnost na veliké nebezpečí, které vážně ohrožuje oba národy, polský i český. I když se v přítomné době německo-polského paktu vystavujeme za tento svůj projev případným nepřijetím, činíme tak rádi, protože jsme svá srdce rozdělili mezi český a polský národ, mezi český a polský stát,

JUDr. A. Hůlka:

Pojem družstva.

Družstvo je spojení více osob ke společné hospodářské činnosti za účelem vzájemné pomoci.

Základní myšlenkou sdružování je: **spojováním slabých hospodářských jednotek vytvořití silné hospodářské celky.** Z této základní zásady seznáváme, že družstvo má být založeno vždy takovým počtem členů, aby mohli společně vytvořití silný hospodářský celek a vybudova-

družstevch děje se to poskytováním provozovacího úvěru ke zdokonalování hospodářství, nebo společným nákupem hospodářských potřeb, společným prodejem zemědělských výrobků, průmyslovým zpracováním a zpeněžením zemědělských výrobků, půjčováním hospodářských strojů a j. Těto hospodářské pomoci poskytují družstva těm členům, kteří k účelům, pro které byla zřízena, používají služeb a zařízení družstev, t. j. těm, kteří kupují od družstva, dodávají družstvu atd., zkrátka všem, kteří se účastní osobně na podnikání družstva a tím jeho služeb a práce pro sebe vyžadují.

Abyste družstvo mohlo vykonávat činnost, pro kterou bylo založeno, musí k tomu mít potřebné zařízení: skladiště, mlékárnu, lihovar, mlýn, pekárnou, sýrárnu, úřední místnosti atd.

Členové ve družstvu spojují se vlastně proto, aby si společně vybudovali tyto hospodářské podniky a účelem těchto podniků je pomáhati členům při jejich hospodaření a usnadňovati jim jejich práci. Hospodářskou pomoc přinášejí tyto družstevní podniky svým členům tím, že pro ně vykonávají společně takové práce, které by jinak musily být vykonány v hospodářství každého člena družstva, na př.: zpracování a zpeněžení mléka, bramborů, nákup hospodářských potřeb, prodej zemědělských výrobků atd.

Podnik družstevní vykonává však tyto práce pro všechny členy družstva společně, výhodněji, pohodlněji a účelněji, než jak by mohli členové ve svých hospodářstvích sami. Tím usnadňuje družstvo svým členům jejich hospodaření a společný podnik družstevní je tak vlastně doplňkem hospodářství svých členů. Tak seznáváme, že družstvo vlastně je jen právní formou, ve které se členové spojují, vždycky za tím účelem, aby si vybudovali společný ho-

činnost družstva musí být vždy činnost **hospodářská a musí napomáhati členům při jejich hospodaření.** V zemědělských

kteřím oběma přejeme slavnou a šťastnou budoucnost.

(Pokračování na str. 4.)

J. Tm:

Divná ra tolest naší menšiny.

Je zvskem mnoha lidi vždy po obědě aneb po večeri pohroužiti se do četby, byť ona byla jakákoliv. Podle druhu četby to také vždy dopadne — je-li to po večeri a čtenáři se dostane do rukou nějaká literární slátanina, pak netrvá dlouho a čtenář se co nejdříve octne v oběti sladkého spánku. Naopak je tomu při dobré a užitečné četbě.

I já rád čítávám před spaním. Tak jednoho večera jsem šel do hromady novin a ejhle: v známém nám všem deníku na jedné straně pěkně dole nápis: „Luck na Volyni“. Přiznávám se, že mně tehdy přešlo spaní, když jsem onen článek přečetl, ale ne však proto, že by to byla snad nějaká klasická věc, nýbrž z toho důvodu, že se v onom článku jednalo o nás, volyňské Čechy. Ale jakým způsobem se to o nás psalo? — Tož slyšte, milé čtenářstvo a vy tam, pane autore, také. Z samého článku trýská nadšení a údiv nad námi volyňskými Čechy, kterým se vedle všeho onoho blahobytu, když si zamanou, dostane třeba i „modrého se nebe“. Nechci se o všem tom rozepisovat, jen to, že trvalo hodně dlouho než jsem přečtrvil onen duševní plod této ratolesti naší české menšiny, uveřejněný v populárním zahraničním deníku. Kdo tak krásně o nás psal je jedno, ale jisto je, že to byla jedna z ratolestí našich krajanů Čechů v Polsku. Autor chtěl patrně zvýšit svoji obdivuhodnou výmluvnost pera a nebyl schopěn najít patřičného téma.

Na začátku svého článku pisatel vidí očima přítomnosti lásku všech jinonárodních spo-

lužijících lidí k nám volyňským Čechům. Dokonce prý někteří lidé si strašně zamilovali český živel a potom — víte — jsme vzorní hospodáři a loyální občané. No, tohle jste pane pisateli opravdu spravedlivě myslel. Není také nikterak v mém úmyslu, abych něco namítal proti této definici, protože je to čistá pravda. Každý to přizná: **Čech loyálita, to přece nejsou žádné kontrasty. Čech — vzorný hospodár** — také nic nového. Tim nikdo Australii neodkryl. Ale zde: jak jste, pane pisateli, na to přišel, že na Volyni máme našince, jako státní úředníky? Hele, když jste k těm vzácným informacím přišel, proč jste tedy těm našim úředníkům nepřipsal nějakou číslici, řekněme třeba takhle: „na Volyni máme 50 (nebo 100) našinců, kteří jsou státními úředníky. Postrádáte-li však těchto informací, anebo pišete-li tak jen proto, že některý váš známý anebo příbuzný je někde naho- dou v úřadě pisafem, pak se nemůžte ještě psáti: „máme celou řadu našinců jako státních úředníků“, nýbrž v tom případě se piše něco o jednom našem krajanu, který je státním úředníkem. Nic se také na věci nemění, máte-li těch vašich šťastných známých třeba dva nebo tři, stejně je to velký nepoměr v zastoupení nás volyňských Čechů — ve státních službách.

Pane, je dobře chválit, ale vždy objektivně a moudře. Takovým článkem, jako jste uveřejnil v zahraničním tisku se nikomu nezavděčíte, ani žádné vavříny nesklidíte, naopak — **onu lásku můžete ztratit na obou stranách.**

Jen více chuti a dobré vůle k společné práci.

(K článku „Naše chyby“)

Pisatel článku řekl nám pravdu do očí; jsme opravdu těžkopádní a kulturně zaostali, nedovedeme si poradit v nesnázích a demokraticky sebou vládnout — ale co jest toho příčinou? Myslím, že asi to, že jsme chodili (a někteří vůbec nechodili) do cizích škol, kde nebylo nám vštipeno to české „ja“. Dnes ale jsme na tom trochu líp, naše děti mohou navštěvovat českou matiční

školu, kde jim věštěpují od mladí onen pocit češství, a proto snad přijde doba, kdy se za sebe a své jednání nebudeme muset stydět a snad ani nebude mezi námi demagogů, kteří by dávali na sběrací listiny v týdnu Matice 10 grošů. vyrostou vlastenci, kteří přinesou dary 10-ti zlotové.

Faktem jest, že jest již nejvyšší čas pozvednout kulturně českou menšinu v Polsku. Vzpomínám si, že na valné schůzi Matice t. r. v Rovně byli zvoleni delegáti k p. vojvodovi volyňskému, aby mu předložili, že nová ústava o reorganisasi školství v Polsku, t. j. zrušení ménětridních škol a nahrazení jich školami III-ho stupně vyzní u nás na Volyni velmi nepřiznivě pro naše školství. Nemýlím-li se, za delegáty byli zvoleni: p. předseda ČMS Vl. Mesner, konsul ČSR Vl. Svárovský a p. Janata, a ačkoliv minulo od valné schůze půl roku, ještě česká veřejnost na Volyni není poinformována, jakou odpověď delegace obdržela. Nabo snad i zde musím říci, že se jedná těžkopádně a doposud se u p. vojvodovy neinteresovalo? Akdyby on i nevyhověl našim požadavkům, je zde přece Ministerstvo Školství, Ministerství předseda — půjdeme k ní n tak, jako polská delegace v Československu byla na jaře u předsedy vlády Dra. Hodžy, který po vyslechnutí jejich žádosti ve věci polského školství slíbil požadavkům vyhověti, s delegací se srdečně rozloučil a vyřídil srdečný pozdrav celé polské menšiny v ČSR. Dnes jsou již vidět výsledky té delegace — **polská menšina má ryze polské obecné školy, mezi tím i jednu střední.** Což naše menšina toho nedokáže, aby si vyžádala u kompetentních činitelů vyhovění našim kulturním požadavkům, zvláště když jde o záchranu našeho českého školství? Pánové delegáti, jen více chuti a dobré vůle k společné práci, **vykonajte to, co vám uložila na svědomí valná schůze ČMS v Rovně,** aby vám příští pokolení nevytýkalo, že vaši vinou jsou duševně zmrzačení! Uvádím zde příklad, jaké jsou výsledky ve vyučování češtiny, kde učitelem jest Polák: v Českých Novosilkách napsaly děti ve školní úloze o tom, jak si postavily krámek s obilím a vrabečkové to obili kupovali — a tu p. učitel dětem vykládal, že slovo „krámek“ znamená polsky „karmnik“, tedy jakési korýtko, načež děti se ohradily, že ne, že význam onoho slova odpovídá polskému „sklepik“.

Vl. Brouček:

Rekrutská.

Zle matičko, zle; vojna krutá je — a já musím narukovat, za vojáky maširovat; zanechat vás zde.

Vrátim-li se zas? — neví nikdo z nás... Možná že dnes naposledy libám drahý vlás váš šedý — neuvidím vás.

S Bohem děvče mé, — nebud nevěrné; zachovej mi lásku svoji, až se vrátím, budeš moji — děvče milené...

Každý, kdo mne zná kéž si vzpomíná; to, co věrná láska poji ani dálka nerozdvoji, moře neschová...

A proto příště (dávám vám jen přátelskou radu) podívejte se dříve pravdě blíž do očí a pak pište, protože vás podezřívám, že jste tyto všechny informace vyhrabal někde z maďarského nebo německého tisku. Ano, **stujme vždy za pravdou, dejme pravdě průchod, a le jen takové, která je čistá a je bez tendenčního nátěru.**

Ve volné chvíli

Večerní idyla.

Je krásný letní večer. Na modrém nebi miliony zářících hvězd, uprostřed nichž měsíc v úplňku zalévá zemi čarovným světlem.

Na kopečku, za viskou, neda-leko hřbitova — je moje místočko. Tam, na rozhraní života a smrti, člověk zapomína na životní trampoty a nerušeně oddat se může svému snění... Vůkol tak ticho, posvátné, tajemné, — jen listovi stromů tiše šepotá. Je neděle a ode vsi doléhá sem zpěv mládeže. Jaró života a radost ozývají se v těch melodických, zesilovaných ozvěnách:

„Jde potok lučinou, pospícha od lesa“... Stará, známá válcíková píseň,

v níž slišme zpívat o lásce dvou mladých lidí, které osud provází různými trnitými cestíčkami, než spojí je navždy... Je to život, který ma svá práva a svoje požadavky; jak je však marným, zde vidět nejlépe. Mlčenlivý a přece tak nemluvný hrob je tím mementem, ku kterému spěje každý z nás. A kdo ví bude-li ten můj hrobeček takový, jako tyhle na našem hřbitůvku?

Ode vsi doléhá nová písnička: „Ja som dcera, richtárová dcera“...

Slovácká písnička, zpívána nešini děvčaty tak jasně dokumentuje jednotnost a bratrství Čechů a Slováků. Ona mluví o

společném utrpení, zápase za svoji samostatnost a společné práci obou národů. Nedáme se! — Když toho bude třeba, za svoji samostatnost dáme i své životy!

Čechy krásné, Čechy mé!

Zpívá teď mládež s nadšením a duše má skutečně k nebi se pne. Kéž tahle píseň letí k těm horám zasnoubeným s oblohou, kéž je pozdraví a kéž pozdraví i naši starou vlast — nikdy nepoznanou... A mládež, ta nechť tak píše ráda a často, a s nadšením a láskou nechť procituje vřelá slova těch našich hezkých písničiek...

Vl. Brouček

(Črty a vzpomínky.)

(Dokončení na str. 4.)

Co nového ve světě.

K přípravám polského letu do stratosféry.

V Polsku se již po několik měsíců konají přípravy k polskému letu do stratosféry. V nejbližších dnech bude vše dokončeno. Gondola je již hotova a nyní byla natřena zvláštním lakem. Tento lak, který je polským vynálezem, má nejen dokonalou barvivost, ale dopomáhá také k regulaci teploty uvnitř gondoly. Jakmile nabarvená gondola oschne, bude převezena do Legionova poblíže Varšavy, kde se bude konat zkušební let asi do 5.000 metrů. Start ke vzletu do stratosféry bude proveden z chocholovského údolí v Tatrách. Organizační komitét pro provedení letu odhaduje přibližný náklad celého podniku na 360.000 zlotých.

Polský vývoz vepřů a masných produktů.

V prvním pololetí letošního roku udržel se polský vývoz vepřů a masných výrobků na stejné výši jako za tutéž dobu v minulém roce a je vyjádřen okrouhlou číslicí 85 milionů zlotých. Ve zminěné době dostavil se proti loňskému roku pokles ve vývozu sádla o 3,8 milionu zlotých, vývoz konzervových šunek se zmenšil o 4 miliony zlotých, uzenin o 0,3 milionu, ale naproti tomu stoupl vývoz vepřů o 2,5 milionu, baconů o 1,8 milionu a zvýšil se též export různých druhů vepřových konserv.

Oči celého světa jsou upřeny na ČSR.

V těchto dnech přinesl zahraniční tisk text návrhu čs. vlády. Nový program má předmluvu a 11 článků.

V předmluvě se praví, že za účelem dosažení trvalé a účinné dohody ve všech národnostních otázkách musí být hledáno praktické řešení všech hlavních bodů rozporu. Věci, které nejsou zahrnuty do této skupiny, budou řešeny zvláště a později. V žádném případě nesmí však být porušena suverenity a integrita státu.

V této rozhodné chvíli učinil pres. Dr. Beneš ke všemu lidu v republice projev, v němž nabádá ke klidu a rozvaze a dokazuje upřímné mírové snahy čs. národa.

Jelikož se od norimberského sjezdu očekává konkrétní stanovisko Berlína k návrhům čs. vlády, britská admirálita pro každý případ nařídila pohotovost určité části bitevních lodí. Taktéž se nacházejí britská bombardovací letadla na t. zv. rezervních letištích, vybudovaných ve Francii na základě anglo-francouzského porozumění. —

Chamberlain s Halifaxem jsou v neustálém kontaktu.

Uhelné zásoby SSSR.

Po výzkumných pracích sovětských geologů začalo se nyní v Sovětském svazu s exploatací několika nových uhelných nalezišť. Největší z nich jsou karagadinské v Kazachstanu, jehož zásoby jsou odhadnuty na 52,6 miliardy tun, pečorské, na řece Pečore, kde se předpokládá zásoba 36,5 miliardy tun, a bureinské na Dalekém Východě, se zásobou 26,1 miliardy tun uhlí.

Známé zásoby uhlí ve starém Rusku představovaly 230 miliard tun. Nyní se zjistilo, že jednotlivé uhelné pánve mají zásoby převyšující tuto číslici. Tak na příklad tanguská pánev na Sibíři obsahuje na 440 miliard tun, kuzněcká pánev na Sibíři 450,6 miliardy tun. Úgrnem geologické zásoby uhlí v Sovětském svazu představují 1.654,3 tun, což se rovná 20 proc. světových zásob.

Chabarovsk je hlavním obranným střediskem Dálného východu.

Město Chabarovsk, které je residencí maršála Blüchera, stalo se obranným střediskem Dálného východu. Vnější vzhledem toto město se poněkud podobá Kyjevu nebo Gorkému (Nižnímu Novgorodu). Chabarovsk stojí na strmých březích při soutoku řeky Amuru a Ussuri. Město má 200.000 obyvatel. U Chabarovska bylo vybudováno velké letiště, odkud každodenně startují letadla do Moskvy, do Vladivostoku, na Sachalin a na Kamčatku. Na Amuru byl zřízen velký přístav. Parníky plují proti proudu až k Blagověščensku a po proudu k novému městu Komsomolsku. V Chabarovsku bylo postaveno také několik velkých továren a jsou tam dvě vysoké školy: lékařská fakulta a pedagogický ústav.

Japonské vojsko obviněno znovu z používání otravných plynů.

Čínský delegát v Ženevě zaslal gen. tajemníkovi Spol. národů notu, obsahující další sdělení o používání otravných plynů japonským vojskem v Číně. Podkladem noty jest zpráva, podepsaná pěti lékaři Mezinár. červeného kříže, kteří letos v květnu ošetřovali v Sučeu čínské vojáky, zasažené otravnými plyny a dále dokumenty, nalezené nedaleko Ankinu u mrtvých japonských důstojníků. Japonci prý používali plynů zejména v červenci u Juičanu, kde tisíc

čínských vojáků bylo otráveno fosgenem a 1. srpna na úseku fronty u Since, kde celý čínský prapor byl zničen plynem a u Tao Huacien, kde otravena byla polovina čínského pluku.

Zástupce Japonska obviňuje Číňany.

K těmto čínským tvrzením uveřejňuje japonský zástupce v Ženevě sdělení ve kterém popírá čínská obvinění a tvrdí naopak, že u Luřšanu, 15 km severozápadně od Pajjuanu, padly japonským oddílům do rukou vojenské dokumenty Číňanů, mezi jiným též pokyny pro čínského armádního velitele generála Jenšišena, týkající se použití otravných plynů. Japonská zpráva pak vysvětluje, že 26. srpna použily čínské oddíly peritru, aby zadrželi postup japonské armády.

Velké japonské posily do Číny.

Mluvíci japonského vojenského úřadu oznámil, že v nejbližších dnech budou z Japonska do Číny dopraveny obrovské vojenské transporty. U Tangku začalo již vylodování oddílů. Jde především o mladé aktivní vojáky. Sila nových oddílů, poslaných do Číny, se neudává. Je však asi značná, protože s oddíly přišel velký počet důstojníků v hodnosti generála, a četní takoví důstojníci ještě přijdou.

V Německu se připravuje mobilisace lékařek.

Pruský státní rada Conti uveřejnil v těchto dnech výzvu k německým ženám, které jsou doktorkami medicíny, aby se připravily ke službě v nemocnicích v případě katastrofálních epidemií nebo války. Tuto výzvu oznámil německým ženám-lékařkám v Berlíně dr. Loelke, prezident berlínské lékařské komory. Vyzývá lékařky, aby ihned uposlechly výzvy dr. Conti v zájmu národa a vlasti.

Anglické státní občanství bylo uděleno třem členům bývalé carské ruské rodiny. Jde o dva vnuky a vnučku vévodkyně Xenie, sestry zavražděného cara.

Žatecká chmelna zpráva.

Sklizeň chmele v oblasti žatecké je až na zcela nepatrné výjimky skončena a všechen zájem je věnován nyní prodeji chmele. Zájem projevoval se v uplynulém týdnu hlavně o hladce zelené chmele, které docílily ceny až 1,075.— Kč. Poněvadž takových chmelů není již příliš mnoho k dispozici, byli vlastníci tohoto zboží v prodeji zdrženliví a ve svých požadavcích pevní. Poptávka rozšířila se i na chmele dobré střední jakosti a místy kupovaly se i chmele pořádné za levné ceny.

Běžný záznam žateckého chmele pohybuje se

od 800.— do 1,075.— Kč za 50 kg. V některých případech za zboží střední jakosti bylo placeno i pod nejnižší cenový rámeček. Výkupní tempo nemá stále ještě svého normálního rozsahu. Přes to byl nákup o mnoho živější než týden před tím. Počítá se, že do dnes bylo již na venkově vykoupeno přes 20.000 cel. centů. V renomovaných polohách jsou obce již ze třetiny až poloviny vyprodány. Kupovalo se skoro výlučně pro cizinu. Velké domácí pivovary uzavřely dodávky většího množství chmele, s jejichž krytím bylo jen částečně započato. Ceny placené těmito pivovary jsou však nižší než platí naši zahraniční zákazníci. Z hraničářského prostředí oblasti žatecké je hlášen boj kot českých pěstitelů obchodem určité politické orientace při nákupu chmele určeného zejména do Německa. Tito hraničářští pěstitelé jsou citelně hospodářsky poškozováni, neboť je-li chmel od nich kupován, je jim nabízeno o 50 až 100 Kč méně než za stejné kvalitní zboží pěstitelů druhé národnosti.

Veřejná známkovna chmele v Žatci ověřila a vyexpedovala dosud 3.000 cel. centů žateckého chmele nové sklizeň.

Český odbor Jednoty chmelářské
v Žatci.

15-letého, zdravého a bystrého hochy z řádné rodiny přijme na 4 leta na učení s celým zaopatřením a od 2. roku už s postupným měsíčním platem Alfons Menšík, sklad kováři, nástrojů a nádobí ve Lvově, ul. Waiowa 11.

Úspěchy našeho krajan-umělce.

Obrovské schopnosti našeho krajan rodáka z Novin českých dočkaly se plného uplatnění.

Jak jsme již oznámili, natáčí se právě nový film „Poloninské milování“, kde náš krajan Libovický hraje hlavní roli.

Ke svým titulům, které si vydobyl a má právo používat: šefrežiséra, režiséra a baletního mistra připojil nyní nový: filmový umělec.

V tomto týdnu také naši redakci potkalo milé překvapení — byla to návštěva Libovického, který ač do Polska přijel jen asi na 5 dní neopomenul se podívat jak to u nás s časopisem dopadá a v jakých poměrech se nachází ČMS. Z toho všeho vidíme, že Libovický dosud na Volyně nezapoměl a že se k naší volyňské menšině rád hlásí jako k velké rodině, z které vyšel a na jejímž osudu mu stejně záleží, jako kdyby se nacházel mezi námi. I sám se k tomu přiznával slovy: „Co srdce poji, hory nerozdvojí.“

Naše mládež si může vzít dobrý příklad z Libovického, který dokázal, co dovede vytrvalost a nezlomná vůle jiti za svým cílem.

Jsmo hrdi na našeho krajan-umělce a přejeme mu v další práci mnoho zdaru.

REDAKCE

Vše pro národní věc.

(Dary na fond hospodyňské školy.)

Božena a Emil Deducusovi z Lodže zl. 10.—
Irena Stoklásková z Lodže zl. 5.—
Bezejmenné " zl. 5.—
Bezejmenné " zl. 10.—
Miroslava a Marta Hájkové zl. 23.—
úhrnem zl. 53.—
s předsedlými dary úhrnem zl. 73.—
Slechetným dárcům srdečně děkuje

REDAKCE.

Nacionálně-socialistické hnutí německé menšiny v Polsku.

Poslední sjezd zahraničních Němců ve Štutgartě a přednesené na něm projevy ministra Hessa a župního vůdce Bohleho vyvolaly živý ohlas v polském tisku, pochopitelně v odmítavém smyslu. Zásada národní solidarity Němců bez ohledu na hranice země, kde žijí, hlásaná v posledních letech nacionálně-socialistickou stranou v Německu a silně zdůrazněná v projevech předáků Třetí říše na štutgartském kongresu, byla souhlasně odsouzena polským tiskem, zejména tou jeho částí, která nacionálně-socialistický světový názor, jako odporující polské duši, klade na roven s dotknutou komunistickou. Štutgartským kongresem stala se též znovu aktuální otázka německé menšiny v Polsku, zvláště pak problém rostoucího nacionálně-socialistického ruchu mezi Němci v Polsku.

Velmi zajímavé výhledy na tento námět přináší poslední bulletin „Západní Tiskové Agentury“, jenž je orgánem Polského západního Svazu, hajícího polské zájmy na západním polském pohraničí. Němci v Polsku, — píse zmíněná agentura, — jsou dnes nejlépe zorganizovaným politickým táborem. Politické organizace polských Němců, vyznávající nacionálně-socialistickou ideologii, čítají 180.000 členů, t. j. asi 25 proc. všech Němců v Polsku (podle sčítání lidu z r. 1931 žije v Polsku asi 700.000 Němců). Politický organizován je především německý živel v západním P. l. ku. Od tří let datuje se viditelný proces pokračující politické konsolidace mezi všemi Němci v Polsku, započatý od rolnického živilu a městského stavu na západě a skončivší v koloniích na Volyni a ve východním Malopolsku. Zásluhu o to má především nacionálně-socialistická propaganda, opírající se o třetí rasy a obrany před odrárodním. Nacionální socialismus, jenž se stal kanonem politické činnosti německého živilu v Polsku, nařídil zanechat snů „starých“ junkerů a měšťanů a rychle územní revisi a přikročil k účinnější práci: aktivisovat každého rozeného Němce i ve vzdálených východopolských krajích. Politické rozdíly mezi Němci v Polsku, které existovaly ještě do nedávna, projevují stále méně. Naopak budují se pevné základy k sjednocení po vzoru henleinovců v Československu. Události v Rakousku a ještě více situace v Československu stávají se velmi vážným popudem k politické konsolidaci Němců. Ještě do poloviny minulého roku hlavním znakem německého tábora v Polsku byl boj „mladých“ (Jungdeutsche Partei)

proti „starým“ (Deutsche Vereinigung), vyplývající z ideových rozporů. Dnes německí vůdci v Polsku konstatují stále častěji, že nynější doba je příliš vážná, než aby se mohlo pokračovati v těchto sporech. I když dosud všichni Němci v Polsku nepostupují společně, konsolidace je přece jen jasné vytyčeným cílem. Konečné její vykristalování závisí, jak se zdá, výlučně na říši.

Tak se jeví proces vzrůstu nacionálního socialismu mezi německou menšinou v Polsku v osvětlení dobře orientovaných polských kruhů. Uváží-li se fanatický nacionalismus tohoto hnutí a nepřátelský poměr k jiným národům, jak to výmluvně dokazují poslední události na území svobodného města Gdansk, je zřejmo, že polský západ může se v nedlouhé době státi rovněž dějištěm bojů, ohrožujících polsko-německé soužití. Stanovisko Poroi, jak se projevuje v posledních dnech vůči gdánským hakenkrajclerům, nezanechává v tom směru žádných pochyb. Vysvitá z něho, že pro nacionální socialismus není v Polsku místa, třebaže zástupce říšského kancléře

ministr Hess pronesl ve Štutgartě uspokojující slova, že „nacionální socialismus je osobní věc Němců a nemůže býti nebezpečím pro jiné státy“. Všichni v Polsku jsou si dobře vědomi toho, co ostatně bylo výslovně zdůrazněno na též sjezdu ve Štutgartě, že Adolf Hitler je vůdcem všech Němců na světě, a nacionální socialismus je povinnou ideologií. Kdo naproti tomu není nacionálním socialistou, ten je zrádce. Ale s takovou interpretací německví v Polsku nikdo nesouhlasí.

Pojem družstva.

(Pokračování ze str. 1.)

spodářský podnik.

Vybudování společného družstevního podniku stojí určitý náklad. Peníze k tomu potřebné opatřují členové družstva tím, že upisují a splácejí podily, neboť jejich potřebám a prospěchu družstevního podniku slouží. Závodní podily upisují členové v tom poměru, v jakém budou používatí zařízení a služeb družstva, tedy podle velikosti svého hospodářství, podle výměry půdy, podle počtu dojníc atd. Závodními podily má být opatřen takový kapitál, aby stačil k úhradě pořizovacích nákladů na vybudování družstevního podniku. Družstevní podniky nesmíme stavěti na dluh. Podnik, postavený na dluhy, musí hospodařiti na dluhy, na zručení a splácení dluhů. Takový podnik nemůže pak členům přinášeti výhody, poněvadž má vysokou režii a pracuje draho.

Nezískalo-li družstvo na závodních podilech kapitál potřebný k vybudování družstevního podniku, je to vždy dokladem toho, že nemá dostatek členů a že rolnictvo v jeho obvodu nemá o družstvo ještě potřebný zájem. Bylo by velkou chybou, za těchto okolností přikročiti k založení družstva a vybudování družstevního podniku a těšiti se naději, že až družstvo bude uvedeno v chod, budou i ostatní rolníci k němu přistupovati. Tato naděje musí vždycky zklamati, poněvadž družstvo zatížené dluhy nemůže členům přinášeti slibované výhody a prospěchy, a jakmile se tato okolnost sezná, je marná naděje na získávání nových členů. A družstvo bez dostatečného počtu členů je vysazeno, jak se známe, ztrátám a zániku.

Abyste družstvo mohlo vykonávat svoji činnost pro členy vý-

hodně, musí býti náležitě zaměstnáno a obchodně dobře vedeno. O zaměstnání družstevního podniku mohou se postarati jedině jeho členové, a to tím způsobem, že používají služeb a zařízení družstva k tomu účelu, ke kterému si je založili.

To jest způsob, kterým členové zaměstnávají družstevní podnik a dávají mu tak základní podmínky k jeho zdrav. Se zdarem a úspěchem pracovati může jen podnik plně zaměstnaný. Podnik, jehož zařízení a zaměstnáváných osob není náležitě využito, a který tedy z větší nebo z menší části stojí ladem, nemůže pracovati s úspěchem. To platí o každém podniku, ať soukromém nebo družstevním. Proto družstevní podnik, jehož členové s ním nespolupracují, nezaměstnávají ho a nepoužívají jeho zařízení, nemůže přinášeti členům výhody, pro které si jej zřídili, takový podnik musí přinášeti členům jen sklamaní a ztráty. Příčina toho spočívá ve členech, kteří nedali svému družstevnímu podniku základní podmínky, aby se mohl náležitě rozvinout, a kteří vlastně nedávají svému družstevnímu podniku ani příležitost, aby se mohl v jejich zájmech uplatnit, poněvadž od něho žádných služeb nepožádají. Teprve spolupráce členů s družstevním podnikem umožňuje jeho rozvoj a činí z něho podnik zdatný a silný. Čím zdatnější podnik, tím lepší služby může svým členům prokazovati, a tím lepší výhody mají z něho členové.

Řekli jsme již: družstvo je jen pouhá forma. Tato forma musí býti oživena spoluprací členů družstva konanou v duchu družstevních zásad solidarity a vzájemné pomoci a teprve jako důsledek této spolupráce dostávají se výhody, pro které se členové ve družstvu sdružili.

Konečný výsledek hospodářské činnosti, kterou družstvo pro své členy vykonává je kromě usnadnění práce a starosti, jednak snižování výdajů tím, že družstvo umožňuje členům výhodnější a levnější opatřování potřeb ať již životních nebo hospodářských (družstva konsumní, družstva úvěrní, skladištní), jednak zvyšování příjmu tím, že družstvo zjednává pro své členy výhodnější podmínky při zpeněžování jejich výrobků společným prodejem nebo zpracováním výrobků.

Družstevní podnik je jednak doplňkem, jednak součástí hospodářství členů družstva. Doplněním hospodářství členů družstva jest proto, že doplňuje hospodářskou činnost členů družstva tím, že za členy vykonává společně práce a výkony, ke kterým si členové družstevního podniku vybuďovali (nákup potřeb, prodej výrobků, průmyslo-

vě zpracování a zpeněžení výrobků). Součástí hospodářství členů družstva je družstevní podnik proto, že je společným vlastnictvím všech členů. Každý člen družstva, kromě svého polního hospodářství, jest spoluvlastníkem družstevního podniku. Přírozeným důsledkem tohoto spoluvlastnictví musí býti, že každý člen stejně tak jako se stará o zvelebení svého polního hospodářství, musí se starati i o zdokonalování a zvelebování družstevního podniku mohou se členové družstva starati jen tím, že budou věrně zachovávat zásady, na kterých se ve družstvu sdružili.

(Dokončení přístě.)

DARY A VĚNOVÁNÍ.

SEZNAM SBÍREK
ve prospěch České matice školské a jejího školství, obdržných v měsíci srpnu 1938.

Z dětské zábavy v Novokrajevě věnují zl. 25.—

Odbor ČMS. v Podliskách věnuje z pouťové slavnosti zl. 18.—

O pohrbu p. J. Hory v Libánovce na podnět p. V. Jony sebráno zl. 18.50

O pouťové slavnosti v Libánovce na podnět p. V. Hory sebrali p. J. Řehák a sl. Mošcinská zl. 10.20

O pohrbu Nadičky Dlouhové v Újezdčích na podnět otce zemřelého vybráno mezi přítomnými zl. 21.60

Varšavští krajané věnují měsíční příspěvek v obnosu zl. 40.—

úhrnem obdrženo zl. 133.30

Všem dárcům, iniciatorům a pořadatelům sbírek za věnované obnosy srdečně děkuje

Správa České matice školské v Polsku.

Jen více chuti a dobré vůle k společné práci.

(Pokračování ze str. 2.)

Povstala z toho mezi dětmi a učiteli „debata“, v důsledku které, aby byla zachráněna učitelská autorita — učitel řekl, že to ví lépe! Jak budou vyhlížet v budoucnu ty duševně zmrzačené české děti? Druhý případ: v České Moštěnici nemají české školy, ačkoliv je tam dostatečný počet Čechů a českých dětí, které bohužel vůbec česky neumí, jak jsem měl možnost poznati, když u mne byla moje neteř, kterou jsem teprve musel učit číst a psát v mateřském jazyce!

Rovněž jest pravdou, že v každé české osadě má být odbor ČMS, Konsumní Družstvo, Sokol, česká knihovna, mají se číst časopisy a psát naše „Krajanské Listy“, které informují o událostech z celé české Volyně. Možná, že řeknete, kde na to vzít? Pisatel článku „Naše chyby“ to dobře vysvětlil — o pár litrů kořalky ročně méně — a též i v kouřeni se omezit — a ne jeden časopis si můžeme dovolit, ba i to radio si koupit, abychom se mohli vzdělat a zúšlechtit. Pro-

(Dokončení na str. 6.)

Láska a lež.

Román z doby války v šestašedesátém.

D. Gerard.

(Pokračování b.)

Polák neváhal s přesvědčující odpovědí.

Vše byla rychle vyřízena.

„Nevím opravdu, jak zasloužil jsem si tolik laskavosti,“ koktal L. pinsky zpola rozpačit.

Ruka, která už mu generál silně stiskl její bolela.

Byl to skutečně otec onoho tak předčasně vážného mladíka, s kterýmž měl dvě tak důležitá setkání?

„Připíšte ji na vrub pocitu, kterýmž můj hoch byl jat, když vás poznal,“ smál se hrabě, „a kterémuž se pranic nedivím. Slyšeli jsme všichni o vaší zajímavé výpravě do dubového lesa. Krásná to vycházka do kraje — chachača!“

Již zase ten dubový les!

Kdo by se byl nadál, že onen nepatrný hrdinský kousek přinese mu tak příjemné ovoce?

Již druhého dne octl se ve svém novém žaláři. Zde byl si vědom, že strasti polního tažení jsou již zcela překonanou věcí.

Zle ne ušil pomýšlet ani na pleť ani košíků ani na děláni veršů.

Pod střechem pohostinného, veselého hraběte míjely mu dny tak příjemně, že oddalování uzavření míru naprosto jej neznepekovovalo.

Znamenalo to sice zároveň i oddálení pětného návratu k Darji — ale za to bude vytoužený okamžik pak mnohem blaženější.

Či neměli před sebou celý život?

A co značilo několik neděl?

V hloubi jeho srdce žil její obraz stále — ale jeho jemné zvuky vzhledem ke křiklavým barvám přítomnosti nemohly než značiti utrpení.

I oheň božské i přehled na krev bledly u porovnání s jeho srdcem.

Vždyť náležel jen jí, tělem, duší, a brzo opět bude její!

A e chvílkami nevyužitkovati nyní nější svobody, je-li výsledek příjemný, není přece hrůchom!

Bylť přece jen stále „rytířem dam“ v úplném slova smyslu, a i za nejnepříznivějších okolností nacházel aspoň prostředků a cest k dobytí vavřínu na poli tom.

Ostatně ani zde nebyly okolnosti nepřiznivý.

Tak pochvaloval si Lepinski v myslí, hově si v zahradním domku.

A právě, když spokojenost svou v duchu si projevil, ozvaly se kroky na oblažkové steze — a zajatec obrátil hlavu v tu stranu, jakoby očekával určitou osobu.

Dlouhou, přímou pěšinou blížila se bíle oděná a širokým slaměným kloboukem stíněná postava, sledována komorníkem, nesoucím na stříbrném podnošu sklenky a talířky.

Mezi listovím zahradních stromů padaly sluneční skvrny zlatové na její vonný šat, jakoby šotci seděli mezi větvemi a házeli po ní zlaté koule.

Zabloudil-li nějaký paprsek pod střechem širokého klobouku, ozářil její hustý, rudězlatý vlas.

Jště několik kroků a objevil se růžový obličej dívčí.

„Není-liž pravda, že toužíte, ba prahnete, po osvěžení? A poněvaď v'm, že jste rád broskve, přinesla jsem několik — a zde jsem já!“, dodala.

Její oslnivě bílé zoubky se zaleskly — a posadila se proti Lepinskému.

„Dobře, Jene — můžete odejítí...! Ne, to je vedro!“

Sňala klobouk — a její nádherné zlaté vlasy objevily se v celé kráse své.

„Jen s pravdou ven! Že byste se již rád osvěžil, není-liž pravda?“

Její modré oči jej přímo vyzývaly.

„Prahnu již, ovšem — ale ne po osvěžení.“

Zasmála se naivně.

„Nechť prahnete po čemkoliv, trvám na tom, že broskve jste rád a že je hned ochutnáte. Nic tak nechtějí jako broskve — a v te zajiště, že čkař vás varoval před přílišným vedrem.“

„Promluví a má šetřovatelka — nezbyvá než uposlechni uti jejich rozkazů.“

„Tak jest to v pořádku.“

„Zajiště .. ale jen s podmínkou, že mi sama broskve oloupáte.“

„Myslíte, že bude pak chutnější?“

ptala se s nonékd těžkopádnou kekekerií, vyb ratic ne lepší broskve.

Lepinski prorizuje pohyby jejích prstů, porovnával si v myslí s jinou, jejíž prsty byly mnohem menší a tenčí, když mu předešlého podzimku loupaly jablka.

Prsty nyníější „šetřovatelky“ byly jaksi imponantnější — jako celá její osobnost.

V rodině Kannburgů byly dva typy, jak Lepinski brzy poznal: typ s úzkým obličejem, téměř asketický, jenž nález syn a jimž vynikala krásná hraběnka — a typ plnokrevného generála, jenž byl rodem bavorák.

Agata byla po otci — jako Hugo po matce.

Za deset let — o tom nebylo pochyby — bude vzazření Agatino ještě více přemínati těžkopádnost otcovu, ale nyní byly ještě oblé, boubelaté tvary a svěží barvy právě tak lákavé a svůdné jako broskve, z nichž ruka Agatina vybrala nejlepší.

Lepinski ovšem dobře pozrival i k laškovně modré oči její již od prvního dne spočívají na něm se zvláštní příznaní.

Horlivost, s jakouž bděla nad vykonáváním lékařských nařízení, zprvu jej bavila, později skoro dojmela.

Zvyklý snadným vítězstvím, nepřeceňoval tento svůj úspěch, jeho ještětosti však přece velice lichořilo naivní zbožňování tohoto děcka, jehož fantazie zprávu bratrovou poprvé byla vzněcena.

Několikrát, když zrádná krev zaplavila jí obličej, kmitla hlavou Lepinského myšlenka, že nebýtí přenáhleného kroku v posledním podzimku — již připouštěl, že se přehnal — mohl by se osud jeho snadno rozhodnouti za několik dalších neděl jeho příjemného zajetí.

V tomto případě nebylo by třeba zrádného tajemníkařství, ani nebylo

by žádných nesnází s otcem.

Přes veškeren rozdíl národnostní byla by zajiště hraběnka z Kannburgu vítána v Uzelnici.

A se strany Kannburgů — jak se zdálo — nebylo by žádných překážek.

Mnohdy opravdu se „divil“ přízni, prokazované mu rodiči Agaty.

Nevěděl ovšem, proč. Klíč k tomuto tajemství mu chyběl.

Odkud také mohl by zvědět, jak toužebně hrabě a hraběnka si přáli, aby tuto přepjatou dívčí hlavičku co nejdříve dostali pod čepec.

Za časté, žertuje s „dcerou svého žalárníka“ — tak jí rád škádil — počítal, jak svědomí činí mu výčitky a v duchu zřel vyčítavý pohled krásných, hnědých očí.

Cítil-li se však potom vinným, uznal, že musil by co nejdříve zmizeti Agatě s očí, Darji už náležel, jí dal sve srdce a dosud bylo její.

Tyto úvahy přiměly jej, aby jednal právě tak jako již loňského roku tou dobou — zavřítí oči a dáti se unášeti příjemným proudem...

„Tak!“ pravi a Agata podávajíc mu talířek s oloupanou broskvi.

Její prsty dotkly se prstů jejích a hned vlehla se jí kr v do kyprých lící.

„Takovcu pochoutku děm si libiti! Chutna mn hem líp než suchý chléb, jenž mně patří — mně, ubohému zajatci.“

Ušmál se.

„A přece se mi zdá,“ pravila též s úsměvem, „že toužíte po svobodě. Jsem o tom skoro přesvědčena.“

Zvážněla a upřela sež pátravý pohled.

„Naše země jest vám cizí, ačkoliv jsem — totiž jsme — se všemožně snažili abyste se tu cítili doma.“

„Cít m se zde doma v také mře, že svoboda puzyla již u mne polovinu svého púvatu. U porovnáni s tak příjemným žalárním a s tak roztomilým žalárním nemůže mne svoboda již skoro ani vábiti. Řekněte sama, č m by mne svoboda vábila?“

„Kdo ví, co vás domů veb?“, odvětila jako rozmazlené děcko. „Máte jistě hodné přátele.“

„C z nenašel jsem přátel také zde?“

Chvilku jej pozorovala s žarlivou nedůvěrou a pak podotkla nedůsledně:

„Slyšela jsem, že polské dámy jsou velmi krásné.“

„A já jsem poznal, že dámy německé nemají práhďné příčiny obávati se porovnáni s nimi.“

Agata naivně notěšena, opět všecka se zapálila, ale svědavost její nebyla tou zdvořilou tškou uokořena.

Ode dne v předešlém týdnu, kdy Lepinski obdržel dopis, jehož adresa byla napsána zcela určitě ženskou rukou, byla pronásledována jakýmsi neklidem.

Dala mu již několik otázek, směrujících k rozluštění hádanky, kdo as mu dopis poslal, ale posud nedostalo se jí toužebného vysvětlení.

Nové pokusy, že podnikla, přinesly jí jen nové zdvořilostky a řečnické lichořky — a nové pohledy, plné obdivu, jejichž Lepinski používal již po nějaký čas jako nepřijemnějšího a nejjistějšího prostředku k uklidnění její podezřívavosti.

(Pokračování přístě)

Použití umělých hnojiv pod oziminy.

V poslední době se značně rozšiřuje používání umělých hnojiv. Rozšířilo by se však ještě více kdyby se jich racionálně používalo, což se děje jen zřídka. Mnohý rolník použije hnojiv nemístně a neúčelně a výsledek je ten, že sklizeň jej neu pokoují a proto takový hospodář p. sléve zamítá umělá hnojiva a ještě jiné od nich odraza e.

Uv. du zde pár příkladů. Rolník kupuje ta nejlevnější hnojiva. Především je to sůl draselná a kainit. Naše půdy, t. zv. lessy jsou však draslem zásobeny, takže hnojení draselné je místně u nás jen pod okopaniny, řepku, rostliny krmné, kde se jedná o množství zelené masy. Pod obiliny je místně jen tehdy, jsou-li v osevním postupu dáte od chlebské mrvy. Jinde rolník dá pod pšenici po ovse v posledním roce po mrvě superfosfát a pod kus d. i. mrvy. Ovšem, že do mrvě b. la pšenice lepší a tak rolník ztratil důvěru v umělá hnojiva. Oves je předplodinou špatnou. Zde by neleželo plně hnojení dusíkaté, draselné i fosforečné, jež by společně m. hlo nahradit mrvu. Sklizeň totiž vždy záleží od té živiny, které je v půdě nejméně.

Jindy opět jsem použil pod pšenici po směsce na půl dávce mrvy superfosf. t. Pšenice byla jako les. Soudě měli za to, že zde byl azotňák, a tak použili na svých polích azotňák ať už byl potřebný nebo ne. A výsledek? Pšenice krásně urostly, ale vylehly a daly trochu zadriny.

Sejeme-li pšenici na chlebské mrvě, pak je nutno použít hnojení fosforečné. Na půdách těžších dáme superfosfát 200 — 250 kg na ha, na půdách lehčích neb kyselých (kde roste ščovík, mlčička a přeslička ve větším množství) použijeme superfosfátu 30 proc. 100 — 120 kg na ha. Obdržíme pak pěkné zrno a tvrdou slámu, která nelehně.

Sejeme-li pšenici po jeteli neb po luštěninách bez mrvy, pružijeme na zemích lepších podle potřeby opět superfosfát 200 — 250 kg na ha neb superfosfátu 30 proc. 100 — 120 kg na ha. Sejeme-li ji na půdách slabších, neb ještě dále po mrvě, pak kromě hnojení fosforečného dáme ještě kolem 200 kg 20 proc. sole draselné. Sejeme-li ji po oko-

paninách neb jiných předplodinách v druhém roce po mrvě, pak přichází na první řadu hnojení dusíkaté v podobě 70 — 80 kg azotňáku 21 proc. na 3—4 dny před setím. V druhé řadě zde ide hnojení fosforečné 100—120 kg superfosfátu na ha. Místo toho možno dáti též 200—250 kg superfosfátu azotňákové, hotové směsi azotňáku se superfosfátovým.

Jenže tato hotová směs je asi o 2,50 z. l. na 100 kg dražší, než když i zmícháme azotňák se superfosfátovým doma (200 kg superfosfátu a 220 kg azotňáku = 500 kg superfosfátu azotňákové.)

Žito se u nás seje v nejruznějších místech osevního postupu. S. ti žita na poli slabším je však ch. bou, protože žito nevydává uspokojivou sklizeň a málo se vyplácí za práci.

Nejčistěji se seme po obilninách. Tu nutno dáti kolem 100 kg azotňáku na ha a 100 — 150 kg superfosfátu neb 200—250 superfosfátu a je-li to daleko od mrvy, je místní dávka kolem 200 kg sole draselné 20 proc. (potasové) Po motylovkách je nutno rou-

žit hnojení fosforečné, aby nám žito nelehlo. Použijeme 100—120 kg superfosfátu neb 200—250 kg superfosfátu.

Vyjdou-li ozimy z pod sněhu na jaře příliš řídké neb slabé, nutno je sesíliti dusíkatými rychlorozpustnými hnojivy a to ledkem vápenným (saletrou) neb saletřákem v dávce kolem 100 kg na ha, při čemž je vysejeme ve dvou dávkách za 1 a půl až 2 týdny po sobě. Saletřák se musí zavlažet, ledek nikoliv.

Rovněž superfosfát, pakli jsme jej nedali na zimu, může se na našich půdách t. zv. lessách použít v normální dávce z jara na zelený list. Musí se však zavlažet.

V. Širec.

CENY OBILÍ.

Záznam rovenské obilní bursy.

Žito I.	zl. —.—	za 100 kg.
Žito II.	13.75	„
Pšenice	20.—	„
Ječmen piv.	—.—	„
„ obyč.	13.50	„
Oves	13.50	„
Řepák zim.	41.—	„
„ let.	40.—	„
Vikev	—.—	„
Hrách polní	22.—	„
„ Viktoria	26.—	„
Sem. jet. č.	—.—	„
„ „ bílého	210.—	„

Jen více chuti a dobré vůle k společné práci.

(Dokončení ze str. 4.)

tož s chutí a dobrou vůlí do společné práce, abychom v nejbližší době se mohli pochlubiti, co jsme dokázali ve své osadě, jaký odkaz máme připraven pro budoucí pokolení, kterému musí být zachováno dědictví slavných předků.

Josef Málek.

ČESKÝ OBCHOD
se střížním a galantním zbožím
Kanafasy, purpury, zástěry, prádlo, šatové látky a jiné.
Barvy trvalé Ceny stálé
Vše v nejlepší jakosti u firmy
V. VOLANSKÝ
Zdolbunov, ul. Narutowicza 6.

Kamarádky a kamarádi!

Jistě jest nás dlouhá řada, které a kteří jsme již na tolik dospěli a uvědomili, že v našem národním problému víme co chceme. Já se k té řadě neostýchavě připojuj, poněvadž v. m, že Česká Volyň jest mým domem a práce pro nás všechny mým cílem. — Proto s radostí uvítám náš časopis — časopis pro mládež, kterému budu svěřovati svoje citění, myšlenky a nápady.

Kamarádky a kamarádi. nebylo-li by to krásné, kdybychom si mohli pohovořit nenuceně od srdce k srdci, nebudeme se přece bát kritiky mládež má tak různé nápady... Na troskách jedné rodě se druhé, lepší! Nebyla-li by to škoda, kdyby nám mládež utekla a my bychom nesáhli pro radost, která může být naším právem? Neboť připadá mi, že s naším časopisem budeme na tom tak, jako když se sejdou dobří kamarádi a za nepřítomnosti těch starších, co

již všechno vědí a nič mu se nediv; nenuceně si povídají o věcech dobrých i špatných a dají volný přístup svému chtění, energii, radosti, žalu a všemu co jim mládež a doba přináší.

Co bych chtěla mít v našem časopise? Především dívčí hlídku, a to hodně rozmanitou. Přece my kamarádky, když se sejdeme máme si toho tolik co říci! — Ta si stěžuje na rodinu (rodina = bratři), druhá na falešné kamarádky, jiné zase milý není věrný. A kolik se při tom rodí myšlenek, ba filosofie, často pesimismu to víme jen my samy... Snad by se to všechno dalo spravit, vyřešit dobrou radou a poučením aneb humorem. Ať nám náš časopis dá hodně radosti, světlých myšlenek, jdeme přece životu vstříc, budme si sami sobě osudem. Jdu za Napoleonovým výrokem „největší moudrost je skutečné odhodlání“ a volám: Páni redaktori,

přeše mi náš časopis a já Vám zašlu obratem předplatné na celý rok předem.

A kdo chce se mnou kamarádit, ať mi v tom volní pomůže, aby nás slyšela celá Volyň, všichni naši krajané v Polsku.

Věra.

Jaká má být žena — jaký muž?

(Pokračování.)

Není to ovšem pravidlem bez výhrad ani u mužů ani u žen, ale i u 80 proc. těch i oněch.

Žně tedy na milovaném muži skoro vždy více záleží než muži na milované ženě. Žena krutěji nese ztrátu lásky a déle trvá, než zapomene. Má-li ráda doopravdy, ovšem. A tak jí i „jaká má být“ má zájem. Rozit předpis, podle něhož by milující žena byla určitě milována, nelze. I kdyby bylo receptů na udržení lásky celá kniha, nenajde se

jediný, pro ten který případ naprosto použitelný. Je přece vždycky třeba odhadnout povahu muže. A to je první, co žena musí umět. Protože nejen, že každý muž vyžaduje něco jiného, ale i názory a požadavky toho kterého už se přechasto mění ženou. L'amour varie selon la femme a qui l'on offre (láska se mění ženou, již je věnována) — a přechasto je ta láska předložena požadavky zcela odlišnými požadavky, jež souvisely s láskou dřívější.

I muž se někdy velmi změní novou láskou.

*

Žena se má podříditi, vyhovět, Jemu, milovanému. Ne však tak často, aby se z ní stala ovce. Diplomacie: jednati po svém a voravit muže do iluse, že se děje po jeho, se vyskytuje spíše v anekdotách než v životě. Tuto diplomacii opět pouze muž-ovce neprohlédne, nebo prohlédnout nechce. Vyhovět může žena velmi často (je-li její názor mnohem správnější, ovšem vyhovovat nemá) — poslechnout nikdy. Leda dobré rady, ne však rozkazu, protože muž, i je-li celý zlatý, poroučet ženě nesmí, ať je jejich svazek jakéhokoliv druhu.

Žena má mít o všem svůj vlastní názor a má umět ho inteligentně uplatnit. A aby to mohla činit, musí hodně číst a vše sledovat. V debatách se někdy nechat přesvědčit, jako ostatně každý rozumný člověk, ale ne neuvědoměle na vše kývat. Ale přece je někdy nutno, je-li ženě dražší m'r lásky než vlastní přesvědčení, se ho vzdát, a přestoupit na víru partnera, je-li tento neústupným apoštolem, jenž k ukoujení své ješitnosti potřebuje zadostiučinění, že někoho na svou, tedy jedině správnou cestu obrátil — Muž se někdy na smrt rád pře a dovede že-

TOVÁRNA A SKLAD HOSPODÁŘSKÝCH A MLÝNSKÝCH STROJŮ BRATŘI POSPÍŠILOVÉ

Telefon: č. 66. ZDOLBUNOV.

Generální zástupitelství továren:
WICHTERLE & KOVÁŘÍK v Prostějově.

ŽACÍ travní a obilní stroje, pohrabovače. MLÁTIČKY obyčejné a čistící, vylučovače jetele, šrotovníky, žentoury, pastorky, řezačky.

MOTORY: naftové, petrolejové a na nassávaný plyn.
ÚPLNÉ zařízení mlýnů.

UNION, akc. strojirna a slévárna, Československo.

ZAKLADY Przemysłowe Pałaszewski, Polsko.

OPRAVA strojů ve vlastních dílnách.

Nekupujte jiné žací stroje dokud jste si neprohlédli nejnovější typ žacího stroje WICHTERLE-KOVÁŘÍK.

Máme na skladě pálené tašky červené na pokrývání střech. Můžeme dodat i každou stanici vagonové od 5.000 do 10.000 kusů tašek. Je to nejlepší krytina, nebojí se ohně, krup i mrazu.
Náhradní součásti do všech značek žacích strojů.

nu, kterou nelze k živé výměně názorů vyprovokovat, až nenávidět — nuže, dlužno vyhovět. — Opět však, pro muže unavených nervů, nebo milujícího klid, je ostrá debata zabíjácem. Chce-li se muž přít, prosím. — Žena nemá začínat nikdy. Nikdy být ostrá a jedovatá. Nikdy vyčítat. Nikdy žárlit příliš zjevně. Nikdy pouze v sobě (neprozradit že jí to bolí), nikdy neodůvodněně. Naznačit jemně a vlněně — vím o tom, drahoušku je mi to moc líto, a nepřestaneš-li, tak ženeš-li to do krajnosti, tak aby jsi se pak tuz nedivil... (Pokračování přístě.)

Prodává se
z likvidace nájmu pivovaru v Berezně:

I. Presfiltr s bronzovými elementy, k němu — pres (filtr massy) Gambrius, firmy **Union-Werken** v Berlíně.

II. Chladicí sprchový aparát s měděnými rourami — vrchního chlazení, amerického systému nové konstrukce, k němu Reservuar na ledovou vodu s pumpami.

III. Nové soudkové pivní státecí pumpičky 5 kusů firmy **Pošepný**.

IV. Pivní troubele, šlaufy, pumpy a roury.

V. Nové soudky na pivo: 1 vědrových 200 kusů, 2 vědrových 200 kusů a soudky jež byly již v provozu různých velikostí.

VI. 100 kusů okovaných skříněk na rozvázení piva s přihrádkami na 25 lahví, 200 kusů skříněk pakovacích, každá na 50 lahví.

Podmínky sděli
B. WOLF, sládek,
pocz. Kwasilów czeski.

Hledám také společníky na stavbu a exploataci pivovaru a továrny na ovocné vody. Celé zařízení jest již k dispozici (podnik může být založen též na družstevních podmínkách.)

Všichni kupujeme u firmy
G. VUGMEJSTER,
ROVNO ul. 3-Maja 129.

Doněvadž všechny větší textilní továrny zřídily u firmy **G. VUGMEJSTER** své komisní sklady a jmenovitě:

- 1) Továrna soukenného zboží **F. Rabinowitz & Synové — Bělsko.**
- 2) Továrna soukenného zboží **H. Landsberg, Akc. Sp.**
- 3) Továrna výrobků hedvábných **Edward Babiacki i Ska.**
- 4) Továrna vlněného a kamgarového zboží **P. Grzegowski & Sp.**

Na skladě stále obrovský výběr nejnovějších výrobků těchto továren a rovněž výrobků **ŽIRARDOVSKÝCH** závodů jako: plátina lněná a bavlněná, brezenty a j.

Ceny tovární — bez smlouvání!

Vlněné látky na paleta a mužské úbory od 5.— zl. za metr.
Mimo toho na skladě **G. Vugmejstra** je stálý výběr kožesin a hotových kožesinových facon, a to: pižmových, fokových, hříběcích, teletinových, krtkových, mурmových a j.

Ceny nejnižší!

PROČ JI MUŽI OBDIVUJÍ?
Protože si nechala udělati trvalou ondulaci u českého kadeřníka
Miroslava MAZÁNKA
V ZDOLBUNOVĚ,
který ma dva aparáty na velké i drobné loky.
Ceny od 4.— do 7.— zl.
Přijďte ještě dnes!

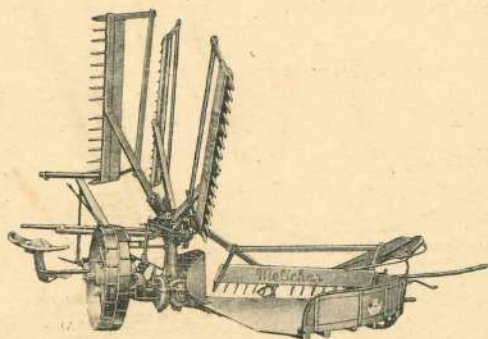

!Nekupujte, pokud jste se neinformoval u nás a nechybíte!

ČESKÉ HOSPODÁŘSKÉ DRUŽSTVO v ROVNĚ (CZESKA SPÓLDZIELNIA ROLNICZO-HANDLOWA w RÓWNEM)

UL. 3-go MAJA 159.

TELEF. 533.

n a b í z í

MELICHAROVY z Brandýsa n./L. (Československo)

SECÍ STROJE lžičkové, trýbkové a kombinované
ROZMETADLA na umělá hnojiva, různé šířky
SECÍ STROJE na semínko 1 konné 3-4 metrové.
OBILNÍ ŽACÍ STROJE v olejové lázni
TRAVNÍ ŽACÍ STROJE v olejové lázni

a také:

Mlátičky, žentoury, mlýnky, pluhy, kultivátory, pařáky, pastorky,
a jiné stroje a nářadí výroby místní i zahraniční.

UMĚLÁ HNOJIVA: dusíkatá, fosforová a draselnatá.

Sklady: v Rovně ul. 3 go Maja Nr 149., v Zdobunově ul. Narutowicza Nr 8. (u pp. Otmar a Kloučka),
ve Volkové (u p. Vl. Mráčka), v Kvasilově (u p. Vl. Náhlovského).

Celé Volyni jsou známa
nejchutnější piva
z parostrojního pivovaru
V. ZEMANA

v Lucku

Specialita pivovaru
„SAKURA“

Doporučuj všude
tohoto českého podniku
znamenitý mok.

INSERUJTE U NÁS

ČESKÝ VELKOOBCHOD

se střížním a galanterním zbožím.

Kanařasy, prádlo, zboží trikotové,
zástěry, purpury a jiné.

Barvy trvalé Ceny stálé

Vše v nejlepší jakosti a nejlevněji dostanete u firmy

JAN ANDRŠ

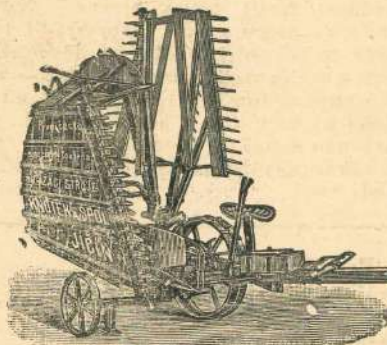
LUCK, ul. Jagiellońska č. 42.

Filie Al. B. Chrobrego č. 3.

NAVŠTIVTE NÁS A JISTĚ DOBŘE KOUPITE
neboť

Knotkovy

žací a mlátič stroje jsou a zůstanou
nejlepší!

Dodá je stará,
solidní česká
firma

RUDOLF JOZEF a spol.,
v ZDOBUNOVĚ, ul. Kościelna č. 44.

Mimo KNOTKOVÝCH strojů máme stále na skladě:
LORENZOVI motory, kopačky NOVÝ IDEAL, SECÍ stroje,
pat. VYLUŠŤOVAČE jetele a všechny jiné prvotřídní hosp.
stroje se zárukou.

Krajanské listy, týdeník československého lidu v Polsku. Vydavatel a šéfredaktor Josef Foitík, Luck. Tiskem vlastním.
Předplatné v Polsku: ročně zl. 10.—, na půl roku zl. 5.—, Do Ameriky zl. 15.—, ročně. Ceny oznámení: celá strana zl. 120.—,
půl strany zl. 60.—, čtvrt strany zl. 30.—, Drobná oznámení 10. gr. za slovo.

Odpovědný redaktor: Josef Rejzek.

Drukárna Józefa Foitika, Luck